

Akutläkemedel och akuta situationer, Tandvård

Gäller för: Tandvårdscentrum

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	2
1.1	Definition.....	2
	Respektive vårdgivare har alltid själv ansvar för vilka medel han/hon handskas med. I Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2019:32) om förordnande och utlämnande av läkemedel anges att tandläkare får förordna läkemedel för behandling samt rekvirera läkemedel till sin praktik i den omfattning som behövs för den odontologiska yrkesutövningen. Legitimerad tandläkare är således den som rekvirerar akutläkemedel till praktiken. Ansvar för bedömning och användande av akutläkemedel ligger i det enskilda fallet hos ansvarig tandläkare...2	
2	Behandling.....	2

1 Inledning

1.1 Definition

Respektive vårdgivare har alltid själv ansvar för vilka medel han/hon handskas med. I Läke-medelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2019:32) om förordnande och utlämnande av läkemedel anges att tandläkare får förordna läkemedel för behandling samt rekvirera läkemedel till sin praktik i den omfattning som behövs för den odontologiska yrkesutövningen. Legitimerad tandläkare är således den som rekvirerar akutläkemedel till praktiken. Ansvar för bedömning och användande av akutläkemedel ligger i det enskilda fallet hos ansvarig tandläkare.

Det är mycket viktigt att man på en klinik har fastlagda rutiner för när och hur man ska larma 112 och tillkalla läkare, liksom fastlagda rutiner för vem som gör vad i en akutsituation. Dessa rutiner ska omprövas och övas regelbundet. Tidig åtgärd vid tecken på livshotande tillstånd hos patienten är väsentligt. Det största fel man kan göra är att inte göra något alls.

2 Behandling

Akuta situationer som kan uppkomma när patienten är på tandkliniken:

Allergiska reaktioner

Lindrig reaktion

Avbryt tandbehandlingen. Ge antihistamin, t.ex. *desloratadin*, eller *betametason*. Om patienten har någon egen allergimedicin med sig, så ges denna.

- **Nässelutslag**
- **Lokal svullnad**

Systemisk reaktion

Avbryt genast tandbehandlingen. Ge betametason om möjligt. Låt patienten sitta så som patienten själv tycker känns bäst. Ordna transport till sjukvårdsinrättning.

- **Allmän sjukdomskänsla**
- **Hudreaktioner**
- **Svullnad** – svullnad i luftvägarna är ett allvarligt symtom.
- **Astma**. Ge syrgas – egna mediciner?
- **Andningspåverkan** – andningsfrekvens/hur andas patient?
- **Rastlöshet och oro**

Cirkulatorisk chock

Situationen är livshotande och kräver att adrenalin ges omgående. Ge om möjligt också betametason. Larma 112. Tillse fria luftvägar, ge ev. syrgas. Fäll stolen i planläge och lyft benen uppåt för att få upp blodtrycket.

- **Angioödem**
- **Respirationssvikt**
- **Blodtrycksfall**
- **Cirkulationsvikt**
- **Anafylaktisk chock**
- **Medvetandeförlust**

Övriga tillstånd

Avbryt tandbehandling.

- **Svimning** – Låt patienten ligga ned, höj fotändan.
- **Hypoglykemi (misstänkt/lindrig)** – Ge druvsocker.
- **Hyperventilation** – Om ångestorsakad; tala lugnande till patienten, låt eventuellt patienten återandas i en papperspåse.
- **Kramp** – Se till att patienten inte skadar sig mot omgivande föremål. Bedöm fri luftväg. Krampen ska upphöra inom 1–2 minuter. Om inte larma.

OBSERVERA

På kliniken måste man vara väl förtrogen med de preparat man hanterar. Därför måste lokala akutrutiner upprättas utifrån tillgänglig kompetens. Hanteringen skiljer sig åt för olika adrenalinpennor varför det är viktigt att träna på hur den adrenalinpennan man har valt fungerar.

En årlig uppdatering i hjärt-lungräddning bör göras.

Syrgas

Syrgas bör finnas tillgängligt på kliniken. Likaså är det viktigt att regelbundet gå igenom var syrgas och akutläkemedel förvaras samt tubens funktion. Glöm inte bort nyanställd personal och vikarier. Syrgastuber kan rekvireras från AGA eller från Airliquide gas. Vid hjärtstopp rekommenderas 10 liter syrgas/minut på mask. I övriga fall ges 5 liter/minut vid användning av syrgasmask och 2 liter/minut vid användning av grimma. Samma doser ges till barn och vuxna.

Druvsocker

Ges till diabetiker vid insulinkänningar.
Druvsocker 3 g dextros (D-glukos) /bit
<6 år 1–2 bitar
6–10 år 2 bitar

11–14 år 3 bitar
tonår/vuxen 4 bitar

Källor

Janusinfo, kapitel akutinternmedicin

[Akut internmedicin - Janusinfo.se](https://janusinfo.se)

Riktlinjer, Svenska Föreningen För Allergologi, www.sffa.nu

Giltig fr.o.m. 2017-12-01
Giltig t.o.m. 2023-10-06 00:00:00
Identifierare: 62995
Akutläkemedel och akuta situationer, Tandvård

Vid upptäckt av felaktig information eller länk, vänligen meddela faktaägare